

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.
Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Deres ref.:
Vår ref.: 20/16906-2
Saksbehandler: Bente Åshild Tautra
Dato: 23.06.2020

Covid-19 - Lovfortolkning om smittevernlovens regler om deling av opplysninger om nærkontakter mellom kommuneleger

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark har stilt spørsmål til hjemmelsgrunnlaget for deling av personopplysninger om nærkontakter mellom kommuneleger under covid-19-epidemien. Det er bedt om at det utarbeides en egen veileder for varsling over kommunegrenser.

Det er vist til at det i dag er ulik praksis med ulike måter å gjennomføre smittesporingen fra smittet til nærkontakt, når disse befinner seg i ulike kommuner og det stilles spørsmål om kommunelegers rett og plikt til å varsle andre kommuneleger om nærkontakter de er kjent med.

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark har problematisert hvorvidt kommunelegen i den smittedes kommune har rett eller plikt til å varsle kommunelegen i nærkontaktens kommune, dersom nærkontakten ikke utvikler symptomer som gjør det naturlig å anta at vedkommende er smittet ihht. smittevernloven § 1-3 nr. 2.

Bekymringen for situasjonen angis slik i henvendelsen til Helsedirektoratet;

"Grunnet ulik praksis kommuneoverleger imellom, og fordi vi også har blitt fortalt at råd gitt fra smittevernvakten hos FHI fraviker denne juridiske vurderingen, har vi i egen henvendelse til FHI anbefalt at det i deres koronaveileder utarbeides en egen veiledning til hvordan varsling mellom kommuner/kommuneoverleger skal foregå.

I dialog med kommuneoverlegene i vårt fylke fremgår det at flere mener det er uhensiktsmessig at de ikke kan informere kommuneoverleger i andre kommuner om nærkontakter der. Videre at flere av kommuneoverlegene ønsker å kunne bli orientert om nærkontakter som befinner seg i egen kommune. Vi sender derfor denne henvendelsen til Helsedirektoratet med spørsmål om regelverket bør endres, slik at også nærkontakter kan informeres om fra kommune til kommune. Vi ber samtidig om tilbakemelding dersom dere kommer til andre juridiske konklusjoner enn det vi har kommet til."

Helsedirektoratet

Avdeling helserett og bioteknologi

Bente Åshild Tautra, tlf.: +4747384142

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

Innledningsvis vises det til ulik praksis ved smitteoppsporing av nærkontakter. Det er derfor litt uklart for Helsedirektoratet om henvendelsen gjelder informasjonsutveksling med tanke på smitteoppsporing av nærkontakter til bekreftet tilfelle med smittet covid-19, eller om det gjelder informasjonsdeling for overvåkingsformål. Helsedirektoratet vil omtale begge formål.

Helsedirektoratets vurdering

Det er stilt spørsmål til kommunelegers rett og plikt til å gi opplysninger om nærkontakten til en smittet person med covid-19 videre til kommunelege i den kommunen nærkontakten bor eller oppholder seg. Fylkesmannen har lagt til grunn at når nærkontakt ikke utvikler symptomer som gjør det naturlig å anta at vedkommende er smittet, har kommunelegen heller ingen rett eller plikt til å gi opplysninger videre. Det vises til Smittevernloven §§ 3-6 femte ledd og 1-3 nr. 2.

Smittevernloven § 2-3 ilegger leger en meldeplikt uten hinder av lovbestemt taushetsplikt, dersom en person er smittet eller etter en faglig vurdering antas å ha en smittsom sykdom. Plikten omfatter for covid-19- tilfellene å varsle Folkehelseinstituttet og kommunelegen hvor en smittet, eller mistenkt smittet, bor eller oppholder seg, jf MSIS-forskriftens § 2-1 og § 3-2. Det er legen som har kontakt med den smittede som skal varsle om den smittede, og legen er ilagt en plikt om å oppspore nærkontakter til den smittede jf smittevernloven § 3-6.

Selv om det er den smittedes lege som er ilagt meldeplikt og plikt til å oppspore nærkontakter, må regelverket ses i sammenheng. Varsling og smittesporing hører sammen for å overvåke og vurdere tiltak for å hindre smitteutvikling, dette kan også skje før smitte er bekreftet.

Spørsmålet er om en nærkontakt til en smittet er å anse som "smittet person" etter smittevernloven § 1-3 nr. 2. Dette vil være styrende for om kommunelegen uten hinder at taushetsplikt kan eller skal gi opplysninger om nærkontakt til kommunelege i den kommunen der nærkontakten bor eller oppholder seg, jf smittevernloven § 3-6.

Etter smittevernloven § 1-3 første ledd nr. 2 fremgår det at "smittet" er en person som har eller etter en faglig vurdering antas å ha en smittsom sykdom. Det fremkommer imidlertid i NOU 1990:2 kap. 18, spesialmotivene til § 1-3 nr. 2 at

"Grunnlag for å anta at en person er smittet kan også bero på kjennskap til at vedkommende har vært utsatt for farlig smitte slik at det kan fryktes at vedkommende er blitt smitteførende og kan bli en fare for andre."

Det er presisert i Ot.prp. nr. 91 på side 120 at som smittet person regnes både den som har en symptomgivende sykdom og den som er frisk smittebærer. Forarbeidene viser også til at:

"Flere alvorlige smittsomme sykdommer kan debutere med symptomer som er lite karakteristiske som f.eks. høy feber alene, og det kan ta tid før en sikker diagnose blir stilt. For å unngå å tape kostbar tid, må det handles på grunnlag av mistanke på samme måte som om visshet forelå."

Helse- og omsorgsdepartementet har i "Høringsnotat om midlertidige endringer i smittevernloven om karantene og nærkontakt med bekreftet smittet person og isolering" pkt. 2.3.3. uttalt at det ikke er tvilsomt at ordlyden omfatter både bekreftet smittede personer og personer som er antatt smittet. Sistnevnte omfatter de som har vært i nærkontakt med en bekreftet smittet person eller som har symptomer uten ennå å ha blitt testet eller fått prøveresultat. Se <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horingsbrev--forslag-til-midlertidige-endringer-i-smittevernloven-om-karantene-ved-narkontakt-med-bekreftet-smittet-person-og-isolering/id2703856/>.

Helsedirektoratet legger etter dette til grunn at nærkontakt til en smittet er å anse som antatt smittet person etter smittevernloven § 1-3 nr. 2. Det stilles ikke krav til at nærkontakt har utviklet symptomer på covid-19.

Som nevnt er det legen som har kontakt med den smittede som har ansvaret for oppsporing av nærkontaktene, og etter smittevernloven § 3-6 første ledd siste setning, kan "annen lege" kontaktes i forbindelse med smitteoppsporing uten hinder av taushetsplikt. Det vil være naturlig at dette også omfatter å ta kontakt med kommuneleger i kommune der nærkontakt bor eller oppholder seg.

I tillegg finnes det hjemmel i § 3-6 tredje ledd for legen å kunne overlate ansvaret for smitteoppsporingen og oppfølging av mulig smittede til kommunelegen, og informasjon om nærkontaktene skal da overføres uten hinder av taushetsplikt. Det kan være hensiktsmessig at smittesporing organiseres under en pandemi, og at kommunelegen involveres i smitteoppsporingsarbeidet.

Videre skal kommunelegen gi opplysninger om smittet person som bor eller oppholder seg utenfor kommunen til kommunelegen i den kommunen der den smittede bor eller oppholder seg, hvis hensynet til smittevernet krever det jf. smittevernloven § 3-6 femte ledd. Dette kan gjøres uten hinder av lovbestemt taushetsplikt. Nærkontakt med bekreftet smittet person er å anse som antatt smittet person og kommunelegen skal også gi opplysninger om disse. Helsedirektoratet legger til grunn at kommuneleger etter nevnte bestemmelser kan utveksle informasjon om nærkontakter, og også kan ha plikt til å underrette kommunelegen i nærkontaktens kommune.

Det er et eget vilkår knyttet til "hensynet til smittevernet", som må vurderes konkret. Covid-19 utgjør et *alvorlig utbrudd* av allmennfarlig smittsom sykdom i henhold til smittevernloven § 1-3 nr. 4, og det vil i en slik pandemi kunne være behov for særlig omfattende tiltak. Det vises til at kommunelegen skal ha oversikt over de epidemiologiske forholdene i kommunen jf. smittevernloven § 7-2, og at slik oversikt er viktig for å kunne motvirke spredning av covid-19. Sykdommens smittsomhet og behovet for kontroll både av smittevernhensyn for befolkningen, men også av ressurs-hensyn for å sikre tilgang til nødvendige helsetjenester, taler for at opplysninger om en covid-19-nærkontakt bør deles med kommunelegen i nærkontaktens bo- eller oppholdskommune. Behovet for kontroll over utbruddet og overvåking, i sammenheng med at det er et globalt utbrudd av sykdommen, tilsier at det er disse faktorene som er tungtveiende ved vurderingen og ikke alene den enkelte smittedes eller antatt smittedes etterlevelse av tiltak.

Smittevernloven § 2-2 siste ledd gir også kommuneleger hjemmel til å be om taushetsbelagte opplysninger fra offentlige kilder, og fra helse- og omsorgstjenesten, når det er nødvendig for iverksetting av tiltak eller for oversikt og kontroll i forbindelse med smittsomme sykdommer. Opplysninger om nærkontakter til covid-19-smittede kan være nødvendige opplysninger for å holde oversikt og kontroll innad i kommunene i denne sammenhengen. Det finnes således et alternativt rettslig grunnlag for tilgang til opplysninger utover selve smittesporingen.

Helsedirektoratet legger etter dette til grunn at kommuneleger har rett, og kan etter forholdene ha plikt, til å dele informasjon om smittede eller antatt smittede, men også nærkontakter for smitteoppsporings- og overvåkingsformål.

Helsedirektoratet vurderer å gi ut nærmere veiledning om smittesporing.

Vennlig hilsen

Ingunn Myklebust
Seniorrådgiver e.f

Bente Åshild Tautra
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
AGDER FYLKESKOMMUNE FOLKEHELSEINSTITUTTET		Agder fylkeskommune Postboks 222 Skøyen	4809 ARENDAL 0213 OSLO
FYLKESMANNEN I VESTFOLD OG TELEMARK Helse- og omsorgsdepartementet		Postboks 2076	3103 TØNSBERG
INNLANDET FYLKESKOMMUNE MØRE OG ROMSDAL FYLKESKOMMUNE		Postboks 8011 Dep	0030 OSLO
NORDLAND FYLKESKOMMUNE		Postboks 4404 Bedriftssenteret	2325 HAMAR
OSLO KOMMUNE ROGALAND FYLKESKOMMUNE		Postboks 2500	6404 MOLDE
TROMS OG FINNMARK FYLKESKOMMUNE		Postboks 1485	8048 BODØ
TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE		RÅDHUSET Postboks 130	0037 OSLO 4001 STAVANGER
VESTFOLD OG TELEMARK FYLKESKOMMUNE		Sentrum Postboks 701	9815 VADSØ
VIKEN FYLKESKOMMUNE		Fylkets hus	7735 STEINKJER
		Postboks 2844	3702 SKIEN
		Postboks 220	1702 SARPSBORG